בְּקִדּוּשׁ, פוְיֵשׁ מִי שֶׁחוֹלֵק. הַגָּהּ: עַל כֵּן (לה) *לֹא יַבְדִּילוּ לְעַצְמָן רַק יִשְׁמְעוּ הַבְדָּלָה (לו) מִן (יפ) הָאֲנָשִׁים:

רצז דִּינֵי בְּשָׂמִים לְהַבְדָּלָה. ובו ה' סְעִיפִים:

א (א) אמְבָרֵךְ עַל (פ) [א] הַבְּשָׂמִים אִם יֵשׁ לוֹ, בוְאִם אֵין לוֹ, (ב) אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר אַחֲרֵיהֶם: **ב** גאֵין מְבָרְכִין עַל בְּשָׂמִים (ג) שֶׁל בֵּית הַכִּסֵּא, וְלֹא עַל שֶׁל מֵתִים (וַדְוָקָא) הַנְּתוּנִים (ד) לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ שֶׁל מֵת, וְלֹא עַל בְּשָׂמִים (ה) שֶׁבְּמִסְבּוֹת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, דִּסְתָם מְסִבָּתָן לַעֲבוֹדַת כּוֹכָבִים. הַגָּהּ: וְאִם בֵּרַךְ עַל בְּשָׂמִים אֵלּוּ לֹא יָצָא וְצָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ עַל (ג) אֲחֵרִים (בית יוסף (ד"ה ופ"ז מנרבין על נמשים של גוים) בשם ארחות חיים): **ג** דשְׁקִים מְלֵאִים בְּשָׂמִים

פ ספר אֲרְחוֹת חַיִּים (הלכות הבדלה סי"ח).

א ברכות (נ') [נ"א] (ע"ב). ב הָרא"ש (ברכות פ"ח סי' ג) מַהָא דְּאוֹר שָׁם נ"ג (ע"ב) וְשָׁאר פּוֹסְקִים. ג שָׁם (נ') [נ"א] (ע"ב) וְנ"ב (ע"ב) וְנ"ג (ע"א). ד הַרְשָׁב"א בְּתְשׁוּבָה (ח"ג סי' רלד).

בְּאֵר הֵיטֵב

ח (יפ) הָאֲנָשִׁים. עַיֵּן סִימָן רצ"ט סָעִיף י' בְּהַגָּ"ה דְּיֵאמְרוּ הַמַּבְדִּיל בְּלֹא בְּרָכָה וְיַצְשׂוּ מְלָאכָה, וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"א):

א (פ) הַבְּשָׂמִים. כָּתַב בִּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"א) שֶׁמָּתָר לְבָרֵךְ עַל פְּלִפְּלִי כְּתוּשׁ, וְכֵן כָּתַב הַשֵּׁ"ז בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן (קי"ח) [ק"ח] (ס"ק י') וְכֵן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (בתחילת הסימן) וְכֵן כָּתַב בְּפֶרַח שׁוֹשָׁן כְּלָל א' סִימָן י"ג וְכֵן כָּתַב עוֹלַת שַׁבָּת (סק"א). וְהַשַּׁ"ךְ בְּנִקּוּדוֹת הַכֶּסֶף (יו"ד סי' קח על הט"ז סק"י) חוֹלֵק, וְכָתַב דְּאֵין מְבָרְכִין [וְכֵן הִסְכִּים בְּסֵפֶר אֵלְיָהוּ רַבָּה (סק"א) עַיֵּן שָׁם]. וְכָתַב הָעוֹלַת שַׁבָּת (שם) דְּהוּא הַדִּין עַל וַנִּלְבִּיל שְׁקוֹרִין אינְגְבֶּ"ר נִמְי יְכוֹל לְבָרֵךְ עֲלָיו, וְדַוְקָא נִמְי בְּכְתוּשׁ, אֲבָל כְּשֶׁהוּא שָׁלֵם אֵינוֹ מֵרִיחַ כָּל כָּךְ. וְכָתַב ט"ז (סק"י) דְּהוּא הַדִּין עַל עֲשָׂבִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם רֵיחַ טוֹב אֲפִלּוּ הֵם יְבֵשִׁים. וְטוֹב שֶׁיְּהֵא בְּתוֹכָם חֲתִיכָה שְׁקוֹרִין פִּיזוֹ"ם כְּדֵי שֶׁיְּבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים. מָגֵן אַבְרָהָם (בתחילת הסימן) עַיֵּן שָׁם. מִי שֶׁמִּתְעַנֶּה בְּשַׁבָּת צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים, דְּכֵיוָן שַׁבָּאת הַנְּשָׁמָה יְתֵרָה בְּלֵיל שַׁבָּת אֵינָהּ הוֹלֶכֶת עַד מוֹצָאֵי שַׁבָּת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. שִׁיְרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (הגה"ט סק"ב):

ב (ג) אֲחֵרִים. וְאֵין כָּאן בְּרָכָה לְבַטָּלָה דְּהָא מֻתָּר לְאָדָם לְבָרֵךְ כַּמָּה פְּעָמִים בְּיוֹם עַל הָרֵיחַ שֶׁמְּרִיחַ בְּכָל פַּעַם:

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מִי שֶׁרוֹצֶה לַחֲזֹר אַחַר כּוֹס לַעֲשׂוֹת הַמְּצְוָה כְּתַקָּנָתָהּ יִמְתִּין גַּם עִם בָּשָׂמִים וְנֵר לְסַדֵּר אוֹתָם עַל כּוֹס, וְעַיֵּן לְקַמָּן סִימָן רצ"ח (ס"א) מִי שֶׁאֵין לוֹ כּוֹס כו', מִשְׁמַע דְּכֵיוָן לוֹ אֵין לְבָרֵךְ עַל הַנֵּר כְּשֶׁרוֹאֶה וְכֵן עַל הַבְּשָׂמִים רַק יַעֲשֶׂה כַּפַּדָּר:

א [א] הַבְּשָׂמִים. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בִּבְרֵכֵי יוֹסֵף (סק"א) וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ה), וּבְקִנְטְרֵס אַחֲרוֹן שָׁם מִפֵּיק לַהֲלָכָה דְּכִשְׁעַת הַדְּחָק אֲפִלּוּ אֵינוֹ כְּתוּשׁ. וּבִפְלִפְלִי כְּתוּשׁ מְקֹרָב יָכוֹל לְבָרֵךְ עָלָיו, אַךְ יְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים, וְכֵן כָּתַב בְּפֶרַח שׁוֹשָׁן (כלל א סי' יג) וְעַיֵּן שָׁם (בכמחזיק ברכה) שֶׁהַבִּיא מִדִּבְרֵי הַבָּלְבּוֹ (סי' כד) וְהָאַרְחוֹת חַיִּים (הלכות ברכות אות לח) בָּזֶה. וּמֵה שֶּׁכָּתַב בְּהַגָּהוֹת בְּאֵר הֵיטֵב בְּשֵׁם הָאֵלְיָה רַבָּה, עַיֵּן שָׁם שֶׁגַּם הוּא כָּתַב שֶׁיֵּשׁ לְהִסְתַּפֵּק בְּכָל פַּעַם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(לג) סְבִירָא לַהּ דְּהַבְדָּלָה כֵּיוָן שֶׁהִיא בְּחֹל אֵינָהּ תְּלוּיָה בְּעִנְיָנֵי דִּינֵי שַׁבָּת וְהִיא בִּכְלַל שְׁאָר מִצְוֹת שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא דְּנָשִׁים פְּטוּרוֹת: **(לה) לֹא יַבְדִּילוּ לְעַצְמָן.** וְהַבַּ"ח (ס"א) כָּתַב אֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר שֶׁפְּטוּרוֹת, מִכָּל מָקוֹם יְכוֹלוֹת לְהַמְשִׁיךְ עַל עַצְמָן חִיּוּב וּלְהַבְדִּיל לְעַצְמָן, כְּמוֹ בְּשׁוֹפָר וְלוּלָב שֶׁגַּם כֵּן פְּטוּרוֹת וַאֲפִלּוּ הָכִי מְבָרְכוֹת כַּמְבֹאָר לְקַמָּן בְּסִימָן תקפ"ט (ס"ו), (לד) אומֵסִיק הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"א) דְּהָעֶקֶר כְּדִבְרֵי הַבַּ"ח. וְהִנֵּה לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְעֵיל בְּסִעִיף קָטָן ד' דְּנָהֲגוּ הַנָּשִׁים שֶׁלֹּא לִשְׁתּוֹת מִכּוֹס הַבְדָּלָה, אִם כֵּן בְּלָאו כָּל הַטְּעָמִים הָאֵיךְ תַּבְדִּיל בְּעַצְמָהּ וַהֲלֹא אֵינָהּ יְכוֹלָה לִשְׁתּוֹת הַכּוֹס, וְכֵן כָּתַב בַּעַל דֶּרֶךְ הַחַיִּים (דיני הבדלה על היין במוצ"ש ס"ג), אֲלָא כַּוָּנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְהָקֵל בְּשֶׁאֵין לָהּ מִמִּי לָצֵאת דְּאָז בְּעַל כָּרְחָהּ תַּבְדִּיל לְעַצְמָהּ וְתִשְׁתֶּה כְּדֵי שֶׁלֹּא לְבַטֵּל מִצְוַת הַבְדָּלָה: **(לו) מִן הָאֲנָשִׁים.** וְאִם הָאֲנָשִׁים כְּבָר הִבְדִּילוּ לְעַצְמָם אוֹ שֶׁנִּתְכַּוְּנוּ לָצֵאת בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, לֹא יַבְדִּילוּ כְּדֵי לְהוֹצִיא הַנָּשִׁים אִם אֵין שָׁם זְכָרִים גְּדוֹלִים אוֹ קְטַנִּים שֶׁשּׁוֹמְעִין מִפִּיהֶם, דְּלְהַיֵּשׁ חוֹלְקִין הוּא בְּרָכָה לְבַטָּלָה [מָגֵן אַבְרָהָם (ס"ק י"א) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים]. וְהִנֵּה בְּסֵפֶר זְכֹר לְאַבְרָהָם (ח"א אר"ח) בְּעָרְךְ הַבְדָּלָה וְכֵן בְּסֵפֶר בִּרְכֵי יוֹסֵף (סק"ד) הֵבִיאוּ כַּמָּה פּוֹסְקִים דְּסִבְירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ מִי שֶׁהִבְדִּיל כְּבָר יָכוֹל לְהַבְדִּיל בִּשְׁבִיל הַנָּשִׁים, מִכָּל מָקוֹם לָמָּה לָנוּ לְהַכְנִיס עַצְמָן בַּחֲשַׁשׁ סַפֵּק לְעִנְיַן בְּרָכָה אַחֲרֵי דְּהִיא יְכוֹלָה לְהַבְדִּיל בְּעַצְמָהּ וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּסָעִיף קָטָן הַקּוֹדֵם. וְעַיֵּן מָה שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה לא יבדילו) לְעִנְיַן בְּרֵכַת הַנֵּר אִם אִשָּׁה חַיֶּבֶת בָּהּ כְּשֶׁמְּבָרֶכֶת לְעַצְמָהּ:

א (א) מְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים. וְהַבְּרָכָה הוּא (פ) בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים עַל אֵיזֶה מִין שֶׁהוּא, אַף שֶׁבְּחֹל צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל כָּל מִין בִּבְרָכָתוֹ, [דַּהֵינוּ עַל עֲצֵי בְּשָׂמִים בּוֹרֵא עֲצֵי בְּשָׂמִים וְעַל עִשְׂבֵי בְּשָׂמִים בּוֹרֵא עִשְׂבֵי בְּשָׂמִים וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן רט"ז (ס"ב), וְעַיֵּן שָׁם עוֹד כַּמָּה פְּרָטִים בָּזֶה], מִכָּל מָקוֹם בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת מְבָרְכִין עַל הַכֹּל בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים כְּדֵי שֶׁלֹּא יְבַאוּ לִטְעוֹת הֲמוֹן עַם, שֶׁאֵין הַכֹּל בְּקִיאִין בְּכָל בְּרָכָה הַמְיֻחֶדֶת, אֲבָל בִּבְרָכָה זוֹ יוֹצֵא עַל הַכֹּל וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב שָׁם בְּסָעִיף (א') [ב']. וּמִכָּל מָקוֹם לְכַתְּחִלָּה (ג) טוֹב יוֹתֵר שֶׁיְּקַח לְבָשָׂמִים דָּבָר שֶׁבִּרְכָתוֹ בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים כְּגוֹן הַמּוּסָק שְׁקוֹרִין פִּיז"ם, (ג) אוֹ נָעגִילְע"ךְ שֶׁגַּם זֶה לְהַרְבֵּה אַחֲרוֹנִים בִּרְכָתוֹ הוּא בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים. (ד) מַתָּר לְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים עַל פְּלִפְלִין שְׁקוֹרִין עַנְגְּוִילְשׁ"ע פֶּעפֶּע"ר, שֶׁגַּם זֶה הוּא בִּכְלַל בְּשָׂמִים, אֲבָל בְּסִתָּם פְּלִפְלִין יֵשׁ דֵּעוֹת בֵּין הַפּוֹסְקִים וְהָוֵי סָפֵק בְּרָכָה, (ה) וְכֵן זַנְגְּבִיל שְׁקוֹרִין אִינְגְבֶּ"ר: **(ב) אֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר אַחֲרֵיהֶם.** שֶׁאֵין מְבָרְכִין עֲלֵיהֶם אֶלָּא לְהָשִׁיב הַנֶּפֶשׁ שֶׁהִיא כּוֹאֶבֶת מִיצִיאַת הַשַּׁבָּת. כָּתְבוּ (ו) הָאַחֲרוֹנִים שֶׁאַף מִי שֶׁמִּתְעַנֶּה בְּשַׁבָּת צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים אַף כְּשֶׁחָל בְּשַׁבָּת אֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּמוֹצָאֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים: **ב** (ג) שֶׁל בֵּית הַכִּסֵּא וְלֹא וכו'. דְּכָל זֶה לְאוֹ לְרֵיחָא עֲבִידִי, אֶלָּא לְעַבּוּדֵי רֵיחַ הַפְרוֹחוֹן: (ד) לְמַעְלָה מִמִּטָּתוֹ. אֲבָל נְתוּנִים לְפָנֵי מִטָּתוֹ, מְבָרְכִין, שֶׁאֲנִי אוֹמֵר לְכְבוֹד חַיִּים הֵם עֲשׂוּיִים [יְרוּשַׁלְמִי (ברכות פ"ח ה"ו)]: (ה) שֶׁבְּמִסְבַּת עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים. הֵינוּ שֶׁמְּסַבִּין לַאֲכִילָה לִסְעוּדָה, אֲבָל אִם לֹא הָיוּ מְסַבִּין כְּלָל, מַתָּר לְבָרֵךְ עַל בְּשָׂמִים שֶׁלָּהֶן, וְכֵן מַסִּיק הַטַּ"ז לַהֲלָכָה בְּסִימָן רצ"ח סָעִיף קָטָן ה', וּמִכָּל מָקוֹם כָּתַב לְבַסּוֹף דְּטוֹב לְכַתְּחִלָּה לָחֹשׁ לְדֵעַת רַבֵּנוּ יוֹנָה (ברכות לט. ד"ה אם) דְּסִבְירָא לֵיהּ דְּסִתָּם בְּשָׂמִים שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים עוֹמֵד לְבַסּוֹף לְמָכְרָן לַעֲבוֹדַת גְּלוּלִים וְאֵין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, אִם לֹא בְּמָקוֹם שֶׁנִּרְאֶה שֶׁאֵין עוֹמֵד לַעֲבוֹדַת גְּלוּלִים, כְּגוֹן שֶׁהוּא שֶׁל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים עוֹמֵד לְבַסּוֹף לְמָכְרָן לַעֲבוֹדַת גְּלוּלִים וְאֵין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, אִם לֹא בְּמָקוֹם שֶׁנִּרְאֶה שֶׁאֵין עוֹמֵד לַעֲבוֹדַת גְּלוּלִים, כְּגוֹן שֶׁהוּא

בַּאוּר הַלָּכָה

יְדֵי הַבְדָּלָה כְּמוֹ שֶׁאָחַר מְבָרֵךְ עֲלָיו, אִם לֹא שָׁקַבֵּל עָלָיו הַזְּהִירוּת בְּתוֹרַת חֲמָרָא וְלֹא בְּתוֹרַת אִסּוּר:

ח * **לֹא יַבְדִּילוּ לְעַצְמָן. עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם** (ס"ק י"א) **שֶׁכָּתַב דְּפָשׁוּט דְּרַשָּׁאִים לְבָרֵךְ לְעַצְמָן עַל הַבְּשָׂמִים וְעַל הַכּוֹס, דִּבְרֵכַת הַנֶּהֱנִין הֵם,** וְהָא דְּלֹא נָקַט הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּרֵכַת הַנֵּר, דִּבְרֵכַת הַנֵּר לְאוֹ בִּרְכַּת חֲנָאָה חוּא, דְּלֹא נִתְקַן עַל הֲנָאַת הָאוֹר, דְּאִי הָכִי הָיָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ בְּכָל פַּעַם כְּשֶׁרוֹאֶה הָאוֹר וּכְמוֹ שֶׁהֵבִיא בֵּית יוֹסֵף (סי' רחצ ד"ה ומברך) בְּשֵׁם הָרא"שׁ (ברכות פ"ח סי' ג). **וּמִסְתַּפְקָנָא אֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר דְּנָשִׁים חַיָּבוֹת בְּהַבְדָּלָה אִם חַיָּבוֹת בִּבְרֵכַת הַנֵּר,** דִּבְשִׁלְמָא הַבְדָּלָה אַף שֶׁהוּא זְמַן גְּרָמָא נִקְלְלָה בְּמִצְוָה דְּ'זָכוֹר' שֶׁהִיא שְׁיָכָא לְשַׁבָּת וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם (פכ"ט ה"א), וַאֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר דְּרַבָּנָן דּוּמְיָא דְּקִדּוּשׁ תִּקָּנוּהָ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן נֵר שֶׁנִּתְקַן עַל בְּרִיאַת הָאוֹר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת שֶׁאֵינָהּ שְׁיָכָא לְשַׁבָּת כְּלָל וְהִיא זְמַן גְּרָמָא מִנָּא לָן דְּחַיָּבוֹת, וְאֵין לוֹמַר כֵּיוָן שֶׁנִּקְבְּעַת בִּבְרֵכַת הַבְדָּלָה חֲדָא דִּינָא לְהוּ, דְּזֶה אֵינוֹ, דְּהָא יְכוֹלִין לְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּפָנֵי עַצְמָהּ גַּם כֵּן, וְגַם אֵין מְחַיְּבִין לַחֲזֹר אַחַר הָאוֹר כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן רצ"ח סָעִיף א'. וְאוּלַי כֵּיוָן דִּלְכַתְּחִלָּה מִצְוָה לְסַדֵּר בֵּיתָהּ, חֲדָא דִּינָא לְהוּ. **וְיוֹתֵר נָכוֹן לוֹמַר דְּאֵינָהּ חַיֶּבֶת בִּבְרֵכַת הַנֵּר לְכָלֵי עַלְמָא:**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לג) פְּרִי מְגַדִּים (משז"ז סק"ו): (לד) וְיכוֹלִין לְסָמֹךְ עַל זֶה לְמַעֲשֶׂה, דִּבְלָאו הָכִי הַפְּרִי חָדָשׁ (סי' תקפט סק"ו) וְכֵן הָרַב יַעְבֵּ"ץ (לשון לימודים סי' קנג) הִסְכִּימוּ לְהַדָּעָה הָרִאשׁוֹנָה: **א** (פ) מָגֵן אַבְרָהָם (בתחילת הסימן) בְּשֵׁם שְׁלָ"ה (שער האותיות עמק ברכה (כו) כלל ט ס"א), וְאֵלְיָה רַבָּה (סק"ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ג) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ד) פְּרִי מְגַדִּים (סי' רטז סק"ט) וְהוּבָא בְּחַיֵּי רַבִּי עֲקִיבָא אַיְגֶר (שם ס"ב) וְגַם הַחַיֵּי אָדָם (ח"א כלל סא ס"ד) מְסַכִּים לָזֶה: (ה) חַיֵּי אָדָם (ח"ב כלל ח סכ"ה): (ס) אֵלְיָה רַבָּה (סק"א) וְחַיֵּי אָדָם בִּכְלָל ס"א (ס"ה): (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְזֶרֶךְ הַחַיִּים (דיני בשמים להבדלה ס"ג) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים:

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן רצז רחצ

ה טוּר. ו שָׁם לְדַעְתּוֹ וְשֶׁכֵּן הוֹרָה לוֹ אֲבִיו הָרא"ש.

שֶׁמְּשִׁימִים הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים תּוֹךְ קַנְקַנֵּי הַיַּיִן, אַף עַל פִּי שֶׁמֵּתָר (ג) (ו) לְהָרִיחַ בָּהֶם, (ז) א)אֵין מַבְדִּילִין (ז) עֲלֵיהֶם: ד נֶהֱגוּ לְבָרֵךְ (ח) עַל הַהֶדֶס כָּל הַיְכָא דְּאָפְשָׁר. הַגָּהָ: וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּאֵין לְבָרֵךְ עַל הֶדֶס הַיָּבֵשׁ דְּאֵינוֹ מֵרִיחַ, רַק עַל שְׂאָר בְּשָׂמִים (טור בשם הר"ר אפרים והר"א מפראג בהגהות לטור), וְכֵן נָהֲגוּ בְּמִדִּינוֹת אֵלּוּ. וְנִרְאֶה לִי דְּיֵשׁ לְהַנִּיחַ גַּם הֶדֶס (ט) עִם הַבְּשָׂמִים (י) דְּאָז עוֹשִׂין כְּכֻלֵּי עָלְמָא: ה (יא) ו)מִי שֶׁאֵינוֹ מֵרִיחַ אֵינוֹ מְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים, אֶלָּא אִם כֵּן נִתְכַּוֵּן (יב) לְהוֹצִיא בְּנֵי בֵיתוֹ הַקְּטַנִּים שֶׁהִגִּיעוּ לְחִנּוּךְ, (יג) אוֹ לְהוֹצִיא מִי שֶׁאֵינוֹ (ה) [ה] יוֹדֵעַ:

א בְּרָכוֹת (נ') [נ"א] (ע"ב). ב שָׁם נ"ג (ע"ב).

רחצ דִּינֵי נֵר הַבְּדָלָה. וּבוֹ ט"ו סְעִיפִים:

א (א) א)מְבָרֵךְ עַל הַנֵּר (ב) בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ אִם יֵשׁ לוֹ, (ג) ב)וְאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר אַחֲרָיו. וְהָנֵי מִילֵי בְּמוֹצָאֵי

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לְחַלֵּק בֵּין שֶׁלֹּם לְכַתּוֹשׁ אֶלָּא שֶׁאֵין בְּיָדֵי לְהָקֵל בְּסָפֵק בְּרָכוֹת עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב הַבְּאֵר הֵיטֵב שֶׁיְּזַיֵּת חֲתִיכַת פִּיזּוֹ"ם, עַיֵּן בְּמֶגֶן אַבְרָהָם (בתחילת הסימן) שֶׁכָּתַב עוֹר הַיְרָדִי, וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה סִימָן רי"ג (סק"ג). וּמַה שֶּׁכָּתַב הַמְּחַבֵּר בְּשַׁבָּת כו' כֵּן כָּתַב גַּם כָּאן בְּגִנַּת וְרָדִים כְּלָל א' סִימָן ח', וּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"א) כָּתַב כֵּן בְּשֵׁם סֵפֶר הַפְּרִדֵּס כָּתַב יַד תַּלְמִיד תַּלְמִידוֹ שֶׁל הָרַשְׁבָּ"א וְצַ"ל (שערי ט' פ"ט אות כב). וְכָתַב בִּרְכֵּי יוֹסֵף (סק"ב) בְּשֵׁם מְהָרִ"י פְּרָאגִי בְּתְשׁוּבָה כָּתַב יַד (שו"ת מהרי"ף סי' פח) שֶׁאֲבָל בַּר מִינָן לֹא יְבָרֵךְ עַל הַבְּשָׂמִים בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, וְרֹאשָׁיו מִבְּשָׂמִים בְּיוֹם תִּשְׁעָה בְּאָב בְּמִלָּה (ירד סי' רסה ס"ד). וּבִרְכֵּי יוֹסֵף כָּתַב עַל זֶה

בְּאֵר הֵיטֵב

ג (ג) לְהָרִיחַ בָּהֶם. שְׁאֵין הַיַּיִן נוֹתֵן בָּהֶם טַעַם אֶלָּא אַדְּרַבָּה הֵם נוֹתְנִים טַעַם בַּיַּיִן: (ד) עֲלֵיהֶם. דְּמַאיס לְגַבּוֹהּ: ה יוֹדֵעַ. ט"ז (סק"ח) חוֹלֵק וְכָתַב דְּוַקָא לְהוֹצִיא בְּנֵי בֵיתוֹ הַקְּטַנִּים כְּדֵי לְחַנְּכָם בְּמִצְוֹת הוּא דְּשָׁרֵי, אֲבָל לֹא לְהוֹצִיא מִי שֶׁאֵינוֹ יוֹדֵעַ, דְּלֹא דָּמֵי לִקְרִיאַת וְהַבְדָּלָה שֶׁהַן חוֹבָה, אֲבָל זֶה אֵינוֹ אֶלָּא מִנְהָג, עַיֵּן שָׁם. וּמִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ח) כָּתַב דְּמִי שֶׁהִבְדִּיל כְּבָר וּבָא לְהַבְדִּיל לָאֲחֵרִים יָרִיחַ הוּא עַצְמוֹ פַּעַם אַחֶרֶת וּבָזֶה יוֹצֵא יְדֵי הַפֶּפֶק, עַיֵּן שָׁם:

ד (ח) עַל הֶהָדֶס. פֵּרוּשׁ דְּשֶׁל לוּלָב, כֵּיוָן דְּאִתְעֲבִיד בֵּהּ חֲדָא מִצְוָה לֵיעָבֵיד בֵּהּ מִצְוָה אַחֲרִיתָא. וְדַוְקָא בְּשְׂאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה, (י) וְלֹא בְּסֻכּוֹת דְּהַקָּצָה לְמִצְוָתוֹ. וּמַה שֶּׁכָּתַב כָּל הַיְכָא דְּאָפְשָׁר, הַיְנוּ כָּל הַיְכָא (יא) שֶׁיֵּשׁ בּוֹ עוֹד רֵיחַ קָצַת מִצְוָה לְכַתְּחִלָּה לְהַדֵּר אַחֲרָיו, וְכֵן כָּתַב בְּזֹהַר (ח"ב רח:), וְסָמְךְ לַדָּבָר יְתַחַת הַסְּרָפֵד יַעֲלֶה הֲדַס' (ישעי' נה יג) וּסְמִיךְ לֵהּ 'שְׁמַר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ' וגו'. וְהַיְשׁ אוֹמְרִים סְבִירָא לְהוּ, דְּכֵיוָן שֶׁנִּתְבַּשׁ וְנָשַׁל מִמֶּנּוּ עִקַּר הָרֵיחַ אֵין לְבָרֵךְ עָלָיו: (ט) עִם הַבְּשָׂמִים. וְאִם אֵין לוֹ, יָכוֹל לְבָרֵךְ (יב) גַּם עַל עֲשָׂבִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם רֵיחַ טוֹב וְכַנַּ"ל בְּסָעִיף קָטָן א': (י) דְּאָז עוֹשִׂין כְּכֻלֵּי עָלְמָא. עַיֵּן בְּטַ"ז (סק"ז) שֶׁכָּתַב עַל מַה דְּאִיתָא בַּשַּׁבָּת רַבָּנוּ אֶפְרַיִם שָׁהָיָה לוֹ זְכוּכִית מְיֻחֶדֶת שֶׁהָיוּ בָּהּ מִינֵי בְּשָׂמִים וְהָיָה מְבָרֵךְ עֲלֵיהֶן, דְּאַף דְּלַהֲלָכָה יֵשׁ לְצַדֵּד דְּיָכוֹל לְבָרֵךְ 'בּוֹרֵא מִינֵי בְּשָׂמִים' גַּם עַל הַבְּשָׂמִים שֶׁהָיוּ מֻנָּחִים בַּבַּיִת לְצֹרֶךְ תַּבְשִׁיל כֵּיוָן שֶׁנּוֹטְלָן עַתָּה בְּיָדוֹ לְהָרִיחַ בָּהֶן, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר תּוֹסָפֶת שַׁבָּת (סק"ט) בְּפִשִׁיטוּת, מִכָּל מָקוֹם רַבֵּנוּ אֶפְרַיִם עָשָׂה זֶה לְמִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר שֶׁיִּחֵד אוֹתָם מִתְּחִלָּה לְשֵׁם רֵיחַ מִצְוָה, וְכָךְ נוֹהֲגִין רֹב הָעוֹלָם שֶׁמְּיַחֲדִין כְּלִי לָזֶה וְקוֹרִין אוֹתוֹ הֶדֶס עַל שֵׁם שֶׁהָיוּ מַנִּיחִין שָׁם בְּדוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים הֶדֶס כְּדֵי לְהָרִיחַ: ה (יא) מִי שֶׁאֵינוֹ מֵרִיחַ. הַיְנוּ שֶׁאֵין לוֹ חוּשׁ הָרֵיחַ: (יב) לְהוֹצִיא וְכוּ'. וּצְרִיכִין שֶׁיָּרִיחוּ תֵּכֶף אַחַר בִּרְכָתוֹ: (יג) אוֹ לְהוֹצִיא וְכוּ'. כָּל (יג) הָאֲחֵרוֹנִים חוֹלְקִין עַל זֶה וְסוֹבְרִין דְּוַקָא לְהוֹצִיא בְּנֵי בֵיתוֹ הַקְּטַנִּים הוּא דְּשָׁרֵי מִשּׁוּם דְּשָׁמְטָן עֲלֵיהוּ כִּדְי

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ג (ז) ט"ז (סק"י) וְהַגְּרָ"א: (ח) הַגְּרָ"א: (ט) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ואין מברכין על בשמים של גוים) בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (בחשובה מ"ג סי' ר"ל) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"א) וְהַגְּרָ"א:

ד (י) אֲחֲרוֹנִים: (יא) בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו): (יב) ט"ז (סק"ח) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ח) וְשַׁעֲרֵי אֲחֲרוֹנִים: ה (יג) ט"ז (סק"ח) וּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"י) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק"י) וְזֶרַע חַיִּים (דיני בשמים להבדלה ס"ג), וְכֵן הַגְּרָ"א הֵבִיא בְּצִדּוּךְ עֵיּוּן אֶת

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א) ולשון שו"ע הרב (ס"ה) הוא: אין ליטלם לבשמים של הבדלה לכתחילה [וראה שם בקונטרס אחרון (סק"א)].

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah